

Päiväys
24.10.2024

Diaarinumero
576/03.04.04.04.023/2023

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

24.10.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **31.10.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 24.10.2024 nro 1439/2024, valitus maa-aines ja ympäristölupa-asiassa, kalliokiviaineksen käsittelemistä sekä ylijäämämaiden vastaanottoa ja hyödyntämistä koskeva asia, Tornio ja Keminmaa.

Luvan hakija

Napapiirin Kuljetus Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **24.10.2024 – 2.12.2024** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **2.12.2024**.

24.10.2024

Dnro 576/03.04.04.04.23/2023

Asia Valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa

Valittaja [REDACTED]

Luvan hakija Napapiirin Kuljetus Oy

Päätös, josta valitetaan

Meri-Lapin ympäristölautakunta 25.4.2023 (18.4.2023 § 28)

Meri-Lapin ympäristölautakunta on myöntänyt Napapiirin Kuljetus Oy:lle:

I) maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan 470 000 k-m³ maa-ainesten (kalliokiviaines) ottamiseen kiinteistöiltä Sillanpää II 851-413-9-32, Lautahöpolä 241-404-12-55 ja Pauhana 851-413-9-33

II) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan kallion louhintaan ja murskaukseen

III) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan maankaatopaikalle

Lupapäätöksellä on kumottu Meri-Lapin ympäristölautakunnan myöntämät lupapäätökset: maa-aines- ja ympäristölupapäätös 18.5.2021 § 63 koskien tiloja Lautahöpolä 241-404-12-55 ja Pauhana 851-413-9-33, maa-aineslupapäätös 19.5.2015 § 44 ja ympäristölupapäätös 26.2.2013 kallion louhintaan ja murskaukseen koskien tiloja Pauhana 851-413-9-33 ja Sillanpää II 851-413-9-32. Toiminnalle on myönnetty myös ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n mukainen lupa aloittaa toiminta ennen päätöksen lainvoimaisuutta määrätyn vakuuden (41 500 euroa) asettamisen sekä aloituskatselmuksen jälkeen.

Ottamisalueelle tulee olla riidaton kulku. Jäämerentien turvallisuus on huomioitava toiminnassa.

Toimintaa tulee harjoittaa hakemuksessa esitetyn mukaisesti sekä noudattaen lupamääräyksiä 1–38 siinäkin tapauksessa, että hakemuksessa esitetty olisi ristiriidassa lupamääräysten kanssa. Lupamääräykset 3, 6 ja 14 kuuluvat seuraavasti:

Maa-ainesten määrä ja alueen rajat

3. Kalliopohjavedenpinnan taso tulee olla hakijan tiedossa. Mikäli vettä joudutaan pumppaamaan pois louhoksesta, pumppausmäärän tulee olla alle 250 m³/vrk. Mikäli pohjaveden pinta on oletettua ylempänä ja louhokseen kertyy vettä pumppausmäärän ollessa alle 250 m³/vrk, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi lupaviranomaiselle asian uudelleen käsittelemiseksi. Toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana louhoksesta poispumpattavien vesien määrää tulee seurata. Tiedot poispumpattavien vesien määristä toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä.

6. Toiminnasta ei saa aiheutua haittaa naapurituloille. Jäämerentiehen (Vt4) tulee jäädä 30 metrin suojavyöhyke maantien keskilinjasta mitattuna. Toiminnasta ei saa myöskään aiheutua varaa tiealueelle tai tien käyttäjille.

Vesien johtaminen ja tarkkailu

14. Toiminta-alueelta poistettavat kuivatusvedet tulee johtaa selkeytysaltaan kautta purkuojaan lounais- ja eteläpuolelle aluetta. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen pinta- tai pohjavesien laatuun tai määrään. Toiminnanharjoittaja on vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava ojien kunnossapidosta sekä hoidosta. Louhoksesta pumpattavien vesien määrästä tulee pitää kirjaa. Toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana louhoksesta poispumpattavien vesien määrää tulee seurata. Tiedot poispumpattavien vesien määristä toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä. Pohjaveden pinnan korkeutta tulee seurata toiminnan aikana 2–4 kertaa vuodessa.

Selkeytysallas tulee mitoittaa siten, että veden viipymä altaassa on riittävän suuri esimerkiksi kiintoaineksen poistamiseksi vedestä. Selkeytysaltaan pohja tulee rakentaa siten, että siitä on mahdollista poistaa kertyvä liete. Liete tulee sijoittaa siten, että se ei pääse valumaan ojiin tai pölyämään kuivattuaan. Vesien johtamisjärjestelyjen toimivuutta on seurattava säännöllisesti. Mikäli vesien johtamisesta aiheutuu ennalta arvaamattomia seurauksia, luvan saajan on viivytyksettä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████ on vaatinut, että Meri-Lapin ympäristölautakunnan päätöstä muutetaan. Valuntavedet tulee ohjata niin, että ne eivät jää haitaksi valittajan kiinteistölle ██████████

Valuntavedet kertyvät valittajan kiinteistölle, koska moottoritie estää niiden virtauksen eteenpäin. Moottoritien alitse ei ole vedelle purkureittiä. Valuntavesistä aiheutuva liiallinen märkyys tulee estämään istutettavan puuston kasvun tilalla.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on varannut Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnalle ja Tornionlaakson museolle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksesta.

Meri-Lapin ympäristölautakunta on antamassaan lausunnossa esittänyt, että päätöksessä on asetettu toiminnalle lupamääräyksiä, jotka koskevat muun muassa louhoksesta poisjohdettavien vesien määrää, laatua sekä johtamisreittiä. Maa-aines- ja ympäristölupahakemukseen sisältyi louhoksesta pumpattavan veden purkureitti sekä arviot pois pumpattavista vesimääristä. Hakemuksessa esitetyn mukaisesti louhoksesta pois johdettavia vesiä ei ohjata kiinteistölle, josta valituksessa on kyse.

Lupamääräykset huomioiden luvan mukaisesta toiminnasta ei ennakolta arvioiden aiheudu kohtuutonta rasitusta. Päätöksen kumoamiseen tai palauttamiseen uudelleen käsiteltäväksi ei ole perusteita.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on antamassaan vastineessa esittänyt muun muassa, että toiminnalle myönnettyssä maa-aines- ja ympäristöluvassa on otettu huomioon toiminnan vesien johtamisen mahdolliset haitat, ja annettu lupamääräyksiä haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi sekä tarvittavat toimenpiteet, mikäli haitallisia vaikutuksia edellä mainituista toimista huolimatta aiheutuu.

Lapin ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on ilmoittanut Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa.

Tornionlaakson museo on ilmoittanut, että se ei pidä vastineen antamista aiheellisena.

Napapiirin Kuljetus Oy on vastineessaan esittänyt, että hallinto-oikeus hylkäisi valituksen. Hulevesiä ei muodostu merkittäviä määriä louhosalueilla. Suuri osa sadevesistä imeytyy pohjatason louhekerrokseen ja kalliorakoihin, osa haihtuu ja osa sitoutuu varastokasoihin. Hakemukseen on liitetty erillinen selvitys, jossa on kuvattu vesien ohjaussuunnat ja poisjohdettavien vesien määrät. Louhokseen kulkeutuvien ja poisjohdettavien vesien teoreettiseksi

yhteismääräksi on arvioitu keskimäärin noin 56 m³/d. Poisjohdettavien vesien määrät vaihtelevat paljon riippuen sääolosuhteista ja kuivina aikoina pumppauksia ei ole tarpeen suorittaa viikkokausiin tai jopa kuukausiin. Toisaalta keväisin lumien sulamisen myötä pumppauksia voi hetkellisesti olla enemmän, kuten keväällä/alkukesällä 2023, jolloin pumppausta oli noin 200 m³/d seitsemäntoista päivän aikana. Muina vuodenaikoina pumppauksia on huomattavasti vähemmän tai ei ollenkaan. Kokemuksen mukaan louhoksesta johdettavat vedet eivät aiemminkaan ole aiheuttanut vettymistä tai muitakaan ongelmia alueen eteläpuolisella alueella, johon vedet ohjataan.

Louhostoimintaa on alueella ollut jo yli 20 vuotta. Sellaisia haittavaikutuksia ei ole odotettavissa jatkossakaan, koska louhos ei laajene pinta-alaltaan, vaan louhinta laajenee ainoastaan syvyysuunnassa. Muodostuvien poisjohdettavien vesien määrät eivät siis juuri muutu nykytilanteeseen verrattuna.

Louhosalueen vesiä ei ohjaudu valittajan kiinteistölle, vaan oja kulkee sen itäpuolelta ja ojasta vedet alittavat Perämerentien rummun kautta. Maaston alin kohta on heti Perämerentien ja Jäämerentien eritasoliittymän luoteispuolella, valittajan kiinteistön itä-/kaakkoispuolella, johon oja kulkeutuu. Toisin kuin valittaja antaa ymmärtää, on kyseisessä kohdassa tierumpu, muutoin alue tulvisi todennäköisesti jo luonnostaankin.

██████████ on varattu tilaisuus antaa vastaselitys, jota ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavia oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin kohtien 1–5 mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;

5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusä;

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusä ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 11 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan maa-aineslaissa on annettava lupamääräykset hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.

Asiassa saatu selvitys

Napapiirin kuljetus Oy on hakenut lupaa kalliokiviaineksen ottamiseen, louhintaan ja murskaukseen sekä ylijäämämaiden vastaanottoon ja hyödyntämiseen (maankaatopaikka) Kalliokankaan louhosalueella, joka sijoittuu tiloille Sillanpää II 851-413-9-32 ja Pauhana 851-413-9-33 Tornion kaupungissa sekä tilalle Lautahöpölä 241-404-12-55 Keminmaan kunnassa. Kalliokiviainesta otetaan 470 000 m³.

Hakemuksessa esitetyn mukaan alueella on ollut toimintaa vuodesta 2000, jolloin ensimmäinen maa-aineslupa on myönnetty.

Suunnitelman mukainen louhittava alue on pinta-alaltaan 5,4 ha. Ottamisalue, eli alue, jonka sisälle kaikki toiminnot sijoittuvat (varastokentät ja aiemmin maisemoimatta olevat louhitut alueet), on pinta-alaltaan 11,7 ha. Louhintaa on aiemmin ottamisaluerajauksen sisällä suoritettu yhteensä noin 8 ha kokoisella alueella. Louhintaa jatketaan tämän suunnitelman mukaisesti alueella, jossa kokonaisuudessaan on ollut louhintaa jo aiemmin. Nykyistä louhosaluetta tullaan syventämään noin kymmenellä metrillä.

Lähistöllä ei ole häiriintyviä kohteita tai asutusta. Alue on maakuntakaavassa merkitty EO-alueeksi. Muita kaavoja ei ole.

Ottamisalueen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita tai muita arvokkaita alueita.

Alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella.

Syvennyslouhinta tehdään siten, että louhoksen vedet kerääntyvät ottoalueen lounaiskulmaan selkeytysaltaaseen, josta vedet pumpataan alueen lounais/eteläpuolelle ojastoon. Ojasto johtaa etelään kohti Perämerentien ja Jäämerentien eritasoliittymää, josta vedet virtaavat rummun kautta Perämerentien alitse. Selkeytysallas tasaa vesien virtaamaa ja poistaa kiintoainetta ja haitta-aineita. Ojasto kulkee valittajan kiinteistön itäpuolelta, Maaston alin kohta on heti Perämerentien ja Jäämerentien eritasoliittymän luoteispuolella, valittajan kiinteistön itä-/kaakkoispuolella.

Ottamissuunnitelma sisältää 16.12.2022 päivätyn arvion louhokseen kulkeutuvista vesistä ja poisjohdettavista vesimääristä. Siinä on arvioitu, että louhokseen kulkeutuvien ja poisjohdettavien vesien yhteismäärä on keskimäärin noin 56 m³/d. Tähän astisen kokemuksen mukaan vesien pumppaustarve on ollut suhteellisen vähäinen ja se on ollut voimakkaasti riippuvainen sateisuudesta. Keväisin lumien sulamisen myötä pumppaustarve on ollut suurimmillaan.

Ottotoiminnan päätyttyä ja pumppauksen loputtua louhos täyttyy vedellä. Louhoksen koilliskulmaan rakennetaan louhepenger, joka toimii salaojana ja estää vedenpinnan nousun +16 yläpuolelle. Salaojaa pitkin ylivuoto purkautuu alueen pohjoispuoliseen ojastoon.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Hallinto-oikeus toteaa, että esitetyn ottamissuunnitelman ja vastineeseen liitetyn karttakuvan perusteella ottamistoiminnassa syntyviä valuntavesiä ei ohjata valittajan kiinteistölle tai hänen ojiensa kautta.

Maa-aines- ja ympäristölupapäätöksessä on annettu lupamääräykset 3 ja 14 pois-pumpattavan vesimäärän seurannasta, lupamääräys 6 haitallisten vaikutusten estämisestä naapurituloille, Jäämerentien (Vt4) tiealueelle tai tien käyttäjille ja lupamääräys 14 vesien johtamisesta.

Hallinto-oikeus katsoo, että vesien käsittely ja johtamisreitti on suunniteltu niin, ettei valittajan kiinteistölle aiheudu haittaa. Päätöksessä on otettu huomioon toiminnan vesien johtamisesta johtuvat mahdolliset haitat ja annettu lupamääräyksiä niiden ehkäisemiseksi. Vesien johtamisesta lupapäätöksen ja ottamissuunnitelman mukaisesti toteutettuna ei ennalta arvioiden aiheudu maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa taikka ympäristönsuojelulaisissa tarkoitettuja haittoja. Valvontaviranomainen puuttuu asiaan, mikäli haitallisia vaikutuksia edellä mainituista toimista huolimatta aiheutuisi. Edellä esitetyn johdosta hallinto-oikeus hylkää valituksessa esitetyt luvan muutosvaatimukset.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Tornion kaupunginhallituksen ja Keminmaan kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **2.12.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Patrick Sahlström ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi.

Esittelijä Mia Koski-Träskvik

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	<p>██████████, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa <i>(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)</i></p>
Jäljennös maksutta	<p>Napapiirin Kuljetus Oy</p> <p>Meri-Lapin ympäristölautakunta</p> <p>Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonta</p> <p>Tornion kaupunginhallitus</p> <p>Keminmaan kunnanhallitus</p> <p>Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue</p> <p>Pohjois-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue</p> <p>Tornionlaakson museo</p> <p>Suomen ympäristökeskus</p>

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>